

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Årgang 76 . Nr. 2

Februar

1991

Aage Kann Rasmussen (S 22)

Civilingeniør hos Christiani og Nielsen. Formand for Soransk Samfund 1963-69, fik ideen til Soraner-biografier 1584-1960, gjorde en stor del af arbejdet selv og fik dem trykt.

Formand for Tersløsegaard 1972-81, som han fik restaureret.

Leder af sekretariatet for Villum Kann Rasmussen Fonden 1971 og Velux Fonden af 1981 til sin død.

VÆRKER
AF PIERRE ALECHINSKY
GEORG BASELITZ
PER KIRKEBY
ANDY WARHOL

GALLERI FAURSCHOU

ST. STRANDSTRÆDE 21 · DK 1255 KØBENHAVN K.
TELEFON 45 / 33 91 41 31 · TELEFAX 45 / 33 91 11 86

ÅBNINGSTIDER: TIRSDAG-FREDAG: 11-18 · LØRDAG: 11-14

AAGE GUDMUND KANN RASMUSSEN (S 22)

16/3 1904 - 8/1 1991

Når dette blad udkommer, er A. Kann Rasmussens liv og virke allerede omtalt i flere nekrologer, og man vil i »Soranerbiografier« og i den »Blå Bog« kunne finde de vigtigste data i hans liv.

Man vil heraf se, at han har deltaget i løsningen af mange store opgaver og har haft tid til at dyrke sin interesse for træer og buske og for personalhistorie.

Det er svært at forstå, at dette har været muligt, men gennem det kendskab, som jeg har opnået gennem et langt og lykkeligt samarbejde med ham i mere end 25 år, tror jeg, at det skyldes, at han altid ledede med fasthed, venlighed og varmt engagement. Han havde fysisk og psykisk styrke og en stærk vilje.

Lad mig uden for mange enkeltheder i disse mindeord tage udgangspunkt i nogle sætninger fra hans sidste bog: »Den vestlige Verdens Store Bøger«, der trods hans sygdom og svigtende kræfter blev færdig og udkom i december 1990.

Han skriver i indledningen bl.a. »Så langt tilbage, som jeg kan huske, har jeg interesseret mig for bøger; men det var i Sorø, på Sorø Akademis Skole i de sidste to gymnasieår 1920-22, at jeg blev mig denne interesse bevidst. Der var på skolen en lektor, dr. phil. Poul Helms (1884-1959), som jeg ikke havde som lærer, men som dog kom til at betyde meget for mig - - -«.

Senere står der:

»Jeg havde imidlertid også andre interesser og blev - inspireret af den soranske Kaarsberg-familie - efterhånden besat af en ubændig lyst til at komme ud i verden og prøve vingernes bærekraft under fremmede himmelstrøg, og jeg besluttede at sætte alt ind på at muliggøre dette - - -«.

Han blev cand. polyt. i 1927, aftjente sin værnepligt og sluttede som kornet.

AKR har ofte sagt, at opdragelsen i Sorø og på kornetskolen var af stor betydning for hans virke som entreprenør i Siam og i det hele taget en værdifuld ballast for ham gennem hele livet.

Efter en kort ansættelse i København på Christiani & Niensens hovedkontor tager han til Fjernøsten, og fra 1933-46 er han direktør for Bangkok-afdelingen, hvor han havde ansvaret for mange store anlægsarbejder.

Under den japanske besættelse af Siam fra 1941 fik han igen tid til at interessere sig for bøger og startede opbygningen af sin samling af store, uforgængelige bøger.

Denne samling er beskrevet i foranævnte bog og består af godt 1100 bøger, der under navnet *Møllehøjgaardssamlingen* er overdraget til Danmarks Biblioteksskole, der vil holde den samlet i et specielt undervisningslokale.

I 1947 blev AKR kaldt hjem til hovedkvarteret for at varetage og genopbygge koncernens interesser i England, Afrika og hele Østen. Fra 1955 som administrerende direktør.

Ud over dette havde han sæde i en række bestyrelser, som ikke skal nævnes her, men lad mig prøv at skildre hans soranske aktiviteter.

Som formand for Soransk Samfund 1963-69 gjorde han et arbejde for samfundet og skolen, som næppe kan overvurderes.

Han forbedrede samfundets økonomi, forøgede interessen blandt gamle soranere for at være medlem, skabte liv i gamle aktiviteter og formidlede gaver til Soransk Samfund og til skolen og bidrog til fornyelse af rusfesten ved at flytte den til skolen.

Hans interesse for skolen og dens elever var stor, og mange gamle elever vil huske skovture til Møllehøjgaard, hvor fru Kann Rasmussen var en strålende værtinde, og hvor han gennemgik den store samling af sjældne træer og buske, som han i tiden efter 1958 næsten alle egenhændigt havde plantet, og hvis latinske navne han kendte.

Et år gik turen over Roskilde, hvor vi besøgte Vikingskibsmuseet, hvor han som formand for byggeriet havde ansvaret

og dermed æren for, at det blev gennemført.

Det mest betydningsfulde i hans formandstid blev vel hans arbejde med *Soranerbiografierne*, der omfattede alle soranere indtil 1960. Han havde hjælpere, men gjorde langt den største del af arbejdet selv.

I over 25 år har han sendt bidrag til Soranerbladet og har i alle disse år arbejdet mange timer hver dag med soranske spørgsmål.

Arbejdet med Soranerbiografierne medførte, at han fik interesse for personalhistorie og med utrolig energi kastede sig over dette arbejde. Han har skrevet tre slægtsbøger, og den største bog »Danske i Siam 1858-1942«. Han blev en anerkendt personalhistoriker.

I 1972 blev AKR formand for »Den Holbergske Stiftelse Tersløsegaard«. Gården var i ringe stand ved hans tiltræden, og han kastede sig straks ud i arbejdet med at få den restaureret. Han skaffede midlerne, og gården blev reddet endnu en gang, og når den i dag står i en rimelig og præsentabel stand, som et værdigt minde om Ludvig Holberg, er det hans fortjeneste.

Hans interesse for gården og dens beboere var stor, og han tog sig tid til at skrive

bogen: »*De skikkelige enker på Tersløsegaard*«, inden han gik af i 1981.

Ud over de mange soranske gøremål skal nævnes hans store arbejde for sin broder, Villum Kann Rasmussen (S 27), der i 1971 oprettede den første af de to fonde: *VILLUM KANN RASMUSSEN FONDEN OG VELUX FONDEN af 1981*.

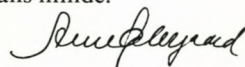
Som leder af sekretariatet har AKR gjort en enestående indsats for loyalt at føre sin broders ideer med fondene ud i livet.

Han havde håbet at kunne opleve sit 20 års jubilæum den 21. december 1991. Det nåede han jo desværre ikke.

Tilbage er at nævne hans kærlighed og interesse for sin familie. Det kommer smukt frem i et lille hefte: »Til vore børn« (1982) skrevet efter guldbryllupsdagen den 16. juli 1981. Et smukt minde til hans børn, svigerbørn, børnebørn og oldebørn og ikke mindst hans hustru Grethe.

Ved A. Kann Rasmussens død er en epoke i tilværelsen for mange soranere og andre, som han har arbejdet for og sammen med, afsluttet.

Vi vil i tiden fremover mindes ham med glæde, i beundring og i taknemmelighed, og vi vil ære hans minde.

Mindeord

Aage Kann Rasmussen

var en personlighed, lige rank i det ydre som i det indre og begavet med forstand og samvittighed.

Han udviklede og brugte sin intelligens og store arbejdsevne som fremragende ingeniør og entreprenør i fremmede lande.

Efter hjemkomst til Danmark ydede han en formidabel indsats også på mange andre områder.

Der var ikke blot respekt omkring Aage, men han skabte et gensidigt tillidsforhold, som gavnede drøftelser og aftaler.

Aage var perfektionist og alle hans ar-

bejdsresultater er præget af kvalitet. Også af andre forventede han kvalitet efter sin egen målestok.

Men Aage havde da også et lod af almindelige menneskers svagheder. Hvis f.eks. en fagmand på et eller andet område havde skuffet ham, kunne han være hurtig til at generalisere og ringeagte en hel stand.

Aage påtog sig opgaver på flere områder, hvor han var autodidakt. Interesse for emnet har været hans drivkraft. Han har overkommet det utrolige og har opnået

resultater, som kan måle sig med professionelle på området. Arboretet på Møllehøjgaard er et af vidnesbyrdenes.

I Aages formandstid i Soransk Samfund var det en lykke for medlemmerne, at han ydede så stor en indsats på dette æres-hverv.

Aage var også altid vel forberedt til sammenkomster og havde ofte en ekstra pointe i sine indlæg. Aage har i Soransk Samfund efterladt sig mange minder, og vigtigst er nok biograferne.

For mange har det været en berigelse at omgås Aage, som har været ikke blot soraner, men dansker par excellence.

Dan Fink.

SUZUKI

Salg - Service

Aut. -forhandler

NIELS THIELE

Automobiler

STENLØSE

Tlf. (02) 17 00 72

Soranerbiografier

1584 - 1960

Komplet i fire bind 600 kr.

Portofrit tilsendt ved check til:

Finn Harlang, Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.

De enkelte bind sælges også separat:

1584-1737 kr. 175 - 1747-1800 kr. 75 -

1822-1900 kr. 200 - 1901-1960 kr. 150.

1901-1960 fås også i 10 årshefter á kr. 25.

Supplementsbind 1584-1900 indbundet kr. 50, portofrit.

»Tag med Saxtoph til Rom«

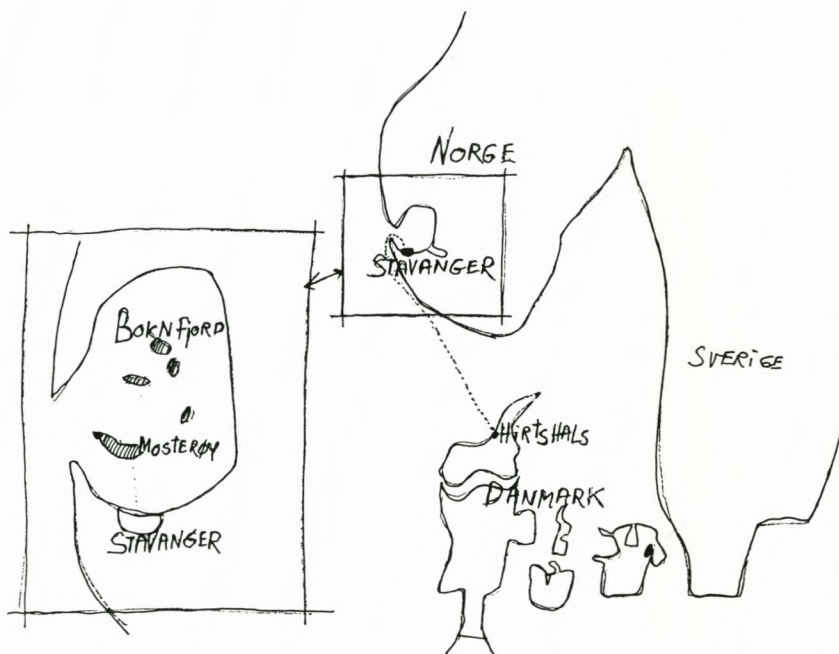
Historisk spadseretur 8/3-15/3 og 12/4-19/4 i Rom og omegn i selskab med historikeren, Lektor Mag. art Niels M. Saxtorp fra Københavns Universitet.

Fly, hotel m/morgenmad, historisk oplæg inden rejse, informationsmøde ved ankomst til Rom og afskedsmiddag. Desuden forsikring, afbestillingsforsikring og charterskat incl. Pris Kr. 5400,- for turen den 8/3 og 5700,- for den 12/4.

Tilmelding AQUINCUM REJSER - de historiske rejser.

Britta Johnsen. Tlf. 42 24 55 25, tirsdag - søndag.

Bemærk! Eneværelser kan ikke fås på turen den 8/3.

Rejse til Stavanger af Kurt Bresson (S 45)

Flere af Soranerbladets læsere har venligt givet udtryk for, at de har haft god medoplevelse, når de læste om mine rejser videnom eller blot i tiden, som da jeg var dreng i Københavns nære forstæder.

Rejser i Norden er måske for ordinært til at gribe fat i selv den mest positive læser. Alligevel kan der være noget at hente fx i broderlandet Norge. Det historiske statsfællesskab har sat sine tydelige spor i sprog, i livsholdning og meget i den norske oldtid, middelalder og nutid er også rødder for danskes hverdag, selv om Skandinaviens geografi- og historieundervisning i skolerne i Danmark virker ret så lapidarisk, når man taler med de unge. De er sørgeligt uvidende.

Jeg boede i flere år i Stavanger. Her fik jeg rig lejlighed til at uddybe bekendtskabet fra ungdomsårenes tilknytning til det norske. Hvor Stavanger ligger, og hvordan man kommer hertil, må det være op til den enkelte, som skulle føle sig fristet

til at finde ud af. Det simpleste er at opøse SAS. Men med bil lader det sig gøre ad flere veje - over land og sågar til søs direkte fra Hirtshals. Se på kortet.

Stavangers historie kan læses i detailbøger. Her er det nok at sige, at byen i tiden før CHR IV var bispesæde, blev degraderet, hensygnende, men fra ferrige århundrede atter købstad, hvor man udviklede en omfattende export af fiskeolie i dekorerede tindåser, som endnu kan ses på fiskemuseet i den gamle bydel.

Nu om dage er olien, de finder, ikke spiselig, men rigelig, store nye villaområder i Dallasstil vidner herom. Det er fra Stavanger, man sejler de store boretårne ud, større og tungere nu end det »Alexander Kjelland«, som kæntrerede i stormen og blev manges død. Enkerne slås endnu for livet med den lille erstatningssum, de får.

Ved en rejse og ophold her i Rogaland kan man imidlertid ikke undgå at indånde noget andet, som ikke har med olie at

gøre. Det var her, ERIK DEN RØDE måtte sætte sig i sit træskib og med kone og køer sejle vestpå til næste station ved Reykjavik, før de atter tvunget bosatte sig i Grønland, *Brattahlid*. Dømt for mordbrand, fredløs. Hvordan var han? Forbryder eller sagahelt, senere tøffelheld, da Tjodhildur, hans kone, tog den nye tro og nægtede ham sengens fryd.

Som navnet siger, var han sandsynligvis rødhåret og hidsig, med mindre farven går på hans blodige gerninger eller på brandflammerne, som han fik i gang herude på Jæren, dette næsten danske landskab ud for Ryfylkefjeldene. Herude ligger ruinerne af jernalderfolkets boliger, her har man dyrket frugtbarhedsguderne Frøy og Frøya. Endnu gemmes fundne fallossten, henkastet i en gammel lade ved arkæologisk Museum, hedenske symboler, som missionsbyen Stavanger ikke vil vedkende sig. Ja - det var bedre, om de blev gravet ned igen, sagde en af museets ansatte til mig.

Jæren - en flad bræmme med klitter og sandstrand ud mod Atlanterhavet - har

sin egen illustratør, det sære geni *Lars Hertevig*, hvis lysende landskabsbilleder er på højde med de bedste fra forrige århundrede; de hænger på kunstmuseet, hvis man bryder sig om guldalderbilleder. Kunstneren døde sindssyg og til byrde for sine omgivelser selv i dette kristne land, hvor det missionske har greb, både ydre- og indremissionen. Her fra den største missionshøjskole har man fx haft tæt forbindelse til udstationerede på Madagaskar helt siden århundredskiftet. Flere høj-lærde mænd og kvinder har kastet sig ud i at bringe budskabet om frelse. Således prof. J. Birkeli, der også beskæftigede sig med jernaldermenneskets religion og - hvad nu næsten er glemt igen - påviste klare sammenhæng i byggeskik kloden over for vidt forskellige samfund, hvor solen blev dyrket som en gud. Hvordan de indrettede deres huse og opstillede deres husgud i det hjørne af huset, hvor den op-gående sols stråler først faldt, og hvor de skulle vende sig, når døden ændrede deres liv. Her i Norden var det det nordøstlige hushjørne. Før monoteistiske tanker slog

UTSTEIN KLOSTER
MOSTERØY, BOKNFORD
V. STAVANGER. NOEGE

igennem, var der guder for forskellige funktioner i menneskelivet, påkaldt ved ritualer og sange.

En af dem fortæller om solens magt over den frosne jord, den kolde jomfru Gerd i Jotunheimen overvindes til sidst og bliver gjort frugtbar af den sturende Frøy, gejl og tvær som mænd kan være efter lang tids afholdenhed sådan. Spørg deres kvinder!

Men i middelalderen havde kristendommen vundet over de gamle guder, og deres symboler blev bogstaveligt talt ødelagt, bevidst slået itu, knust, som man også kan se det Værløse i Hareskoven i Danmark.

Derimod byggedes også her i Stavanger en domkirke, et dystert langskib til livets sejlads.

Og som led i en observations- og forsvarskæde langs Atlanterhavskysten byggedes et kloster på en ø, *Mosterøy* i Boknfjorden. Derud kommer man med en lille færge fra Stavanger. *Utstein Kloster* ligger, som navnet siger, på den yderste sten, fjeldet, som ses først, når du kommer sejlende ind. Dette er det bedst bevarede kloster i Norden, delikat genrestaureret til brug for møder, konferencer og kirken til nutidig forkyndelse, samt til koncerter.

Herude står tiden stille, død er evighed, her haster ingenting, de store træer svajer besindigt omkring de grå kampestensbygninger med nyrødt tegltag. Klosterkirkens vægge kan fortælle om munkesang og dæmpede bønner for fortabte sjæle og om kong Magnus Lagabøter, som her rettede Norges første lov til.

Munkene var praktiske landbrugsfolk, så nu er her ryddede marker omkring den nært liggende avlsgård. Efter reformationen overtog dansk adel stedet. Herluf Trolle mageskiftede. Den blåblodede slægt Schancke ejer nu stedet. I Værmland hedder de Scunke, i Danmark Barfoed. Ret beset betyder navnet skinke eller bart lår og har vel noget at gøre med god kvægavl. Nu er her skotsk højlandskvæg. Og får.

Ja - navne betyder noget, hvis vi lytter. Boknfjorden er Herremandsfjord, man bugede sig for herskeren, bukkede - han var bokn. *Mosterøy* er sandsynligvis mæsterens ø, altså øen, hvor Harald Haarfager havde sin flåde, de mange master var det første, man så.

Tager vi nu en anden færge fra Stavanger, kan vi sejle lige ind i fjeldmasserne i den smalle, mørke fjord, ejendommeligt nok kaldet Lysefjord. Turistbrochurerne kan vejlede.

Men du tænksomme læser vil opleve, at du sejler ind til din verdens begyndelse, der hvor du blev født, mellem kvindebens så dagens lys.

Hvad oplevede du i dit første fødselsøjeblik, og har det nogen betydning for dit liv netop minuttet før dit første åndedrag?

Nyeste forskning er vendt tilbage til dette vigtige for din prægning, det som skal være dit liv, ligemeget hvad du udsættes for eller vælger selv at være.

Og når du sidder på den lille tøffende færge i 4 timer, ser du dit liv i forkortet perspektiv - hvorfor er du her på jorden, hvorfra kom du, hvor går du hen om føje tid fra dette evige sted?

Fra Lysefjordens bund inderst inde kan du undslippe til Stavanger ad fjeldvejen, som i en endeløs serpentine stiger lige op i himlen. Dersom du vover at se ned, er du modigere end jeg, for den svimmelhed, du oplever her, er som dengang, du som barn gik med op i Runde Tårn, du ville flyve, springe ud og svæve, det iler ned ad ryggen, dine ben blive urolige, gør ondt.

Tilbage i Stavanger har du byen til gode med de gamle sømandskvarterer. Herfra tog de ud til Amerika, hvad skulle de leve af i dette stenrige, da sild og fisk svigtede. Og de nye bygninger er moderne varianter af Tyskebyrren i Bergen, som var Hansestad, storebror. Heroppe sagde de: »Det er ikke for skryt, men jeg er fra Bergen«, hvortil den blidt smilende stavangerbo uskyldigt blot sagde: »Jae, jeg er fra Stavanger, gør det noe?«.

Her i vor by er der liv på kajen, folk går ind og ud af de mange små restauranter -

et glas øl, tyndt fra TAU, koster 29 kr., eller de går med et kræmmerhus fyldt med store røde rejer, nykogte. På pladsen foran domkirken står den Kjelland, som nu kun kendes som navnet på det forulykkede boretårn. Men han er et bekendtskab værd, denne madglade forfatter som skrev om borgerskabets trængsler, amtmand, men med evige lommemesmerter, fasan på bordet måtte man have.

Nu er hans amtsmandsgård, herresædet, omgjort til kongsgård, hvor Olav skal bo, stakkel, når han kommer, hvis han kommer mere. Indenfor er stuerne som for hundrede år siden ligesom en anden rigmandsvilla overfor, Breidablik, godt udsyn skulle man have. Sådan levede skibsrederne med tyende og badekar. Ligesom Bjørnstjerne Bjørnson, der samlede på badekar og lod sig skrubbe på ryggen af sin jaloux Karoline, før han skulle rejse

alene til Paris. I kufferten havde han sin natskjorte, hvor hun foran havde broderet med store bogstaver: LA' VÆR BJØRNSON!

Men nede i parken bag domkirken står hovedet af en forsigtig tuberkuløs digter på en lang sokkel gemt i buskadsset, han som følte (med rette), at han var kommet på fejl klode, Sigbjørn Obstfelder.

Mere synlig står granittung, selv fjeld, digterjournalisten, vestlandspoeten, sin samtids revser, Arne Garborg.

Ja, min gode rejsekammerat, du kan få det hele med, hvis du vælger dig en tur til Stavanger, også nutiden med symfoniorkester eller jazzhus og nyt kulturhus, kaldet Sølvbjerget, som *må* drives med klingende mønt. Så tag penge med, for alt er dobbelt så dyrt - og husk paraplyen, for det regner!

Kurt Bresson (S 45)

BOGTRYKKERNE VED SORØ AKADEMI

I Rantzau's som sædvanlig levende referater af frokostmøderne i København bemærkede jeg med forbavelse i referatet fra den 6. september d.å., at min bog om bogtrykkerne ved Sorø Akademi nu koster 300,- kr. Da den udkom for et par år siden, var prisen sat til 185,- kr. Der kan I se, hvad I er gået glip af. (Til gengæld var prisen for redaktørens Sorø-Krønike faldet til 198,- kr.!)

Kort før jul 1989 fik jeg fra bibliotekaerne ved Roskilde Bibliotek sendt en kopi af en artikel fra »Nordisk tidsskrift for Bok- og Biblioteksvæsen nr. 76 1989«, hvor fil.dr. Per-Erik Lindahl fra Vinslöv i Skåne anmeldte min bog om bogtrykkerne. Han startede særdeles rosende: Det er én af de meget få bøger, der omtaler bogtrykkerne i ældre tider, og dem har vi ikke for mange af. »Ebert er også soraner, dvs. har taget studenten vid Sorø Akademis Skole, något som är lika fint i Danmark som att ha utexamineras vid Eton College i England«.

Men: Han angriber bl.a. min stavemåde

af bogtrykker Hantzsch, der virkede i Sorø fra 1. maj 1655 til juli 1660, da den svenske konge Karl X Gustav »beordrede« ham til »Schonen« i Lund. Ligesom Lindahl kritiserede, at jeg kalder Stephan Hansen Stephanus (endda i en kapiteloverskrift!) i stedet for Stephan Johanns Stephanus. Det er rigtigt, at han altid *skrev* sig med sit latiniserede navn, men som gammel soraner følte jeg mig berettiget til at kalde ham på dansk, som også hans kolleger gjorde.

Lindahl påviste, at der var *to* bogtrykkere i Danmark ved navn Hant(z)sch, nemlig fader og søn. Faderen virkede i København og trykte bøger med impresum: Hantzsch indtil en gang i 1630-erne, medens sønnen, der altså drog til Sorø i 1665, antagelig for at undgå forveksling med faderen, på de latinske og tyske tryk kaldte sig Hantzsch, men på danske udgivelser skrev sig Hantsch!!! (Det ligner da heller ikke noget at tage »navneforandring« ganske u-officielt!).

Hvad der imidlertid var vigtigere, var, at Lindahl forærede mig en kopi af et meget unikt tryk, som han ejede, nemlig

Grab und Trost-Schrift

Der

Leich-Bekündigung

Der

Ihro Königlichem Maystat in Schweden
Weyland Wohl-Edelns Vort-Ärztbarn und
Kunstschrifftführern

Gerin Georg Hantschen /

Buchdruckers alhier in Stockholm /

Welcher Anno 1623. in Novemb. Monat zu Kopenhagen von Christ-Christen
Etern gegengut und gebeyren. Und Anno 1668. den 7. Julij zwisch 4. und
5. Ubr / alhier in Stedtern Hertzlich angeschlossen.

Darauff den 15. Septemb. auff Ritzterholmen Kirch / Hoff
Christ-Ährlich beerdiget worden.

Auffgesetzt

Von

Christoph. Hering C. S. G.

STOCKHOLM / Gedruckt Anno 1668.

Hantsch's gravskrift: »Grab- und Trost-Schrift ... Herr Georg Hantschen, welcher in Anno 1623 in November Monat zu Kopenhagen ... Und Anno 1668, am 7. Julij zwischen 4. und 5. Uhr ... entschlafen ... Inden et år giftede enken sig med bogtrykkeren Niels Wankijf, der allerede næste år fik bestalling som kongelig bogtrykker og levede og virkede som sådan til sin død ca. 20 år senere, efter at have trykt mange særdeles smukke tryk. Lindahl spørger, om han mon havde lært i Sorø hos Hantzsch? Det lader sig næppe oplyse.

Imidlertid besidder Lindahl også et digt, trykt i anledning af Niels Wankijf's giftermål med enken: *Maria Matras*. Lindahl mener, hun måske var datter af sprogmasteren ved Akademiet Daniel Matras, der jo kom til Sorø, efter at Christian IV den 9. juli 1623 havde beskikket ham som sprogmaster dér. Han blev ved akademiet, indtil dette lukkede efter svenskekrigens ophør i 1660, og han fik derefter en middelmådig pension, der efterhånden nedbragtes til 100 rigsdaler årlig. Matras' kone hed Salome og stammede antagelig, ligesom Matras selv, fra Nordfrankrig. Der meddeles imidlertid ikke noget om, at Matras efterlod sig børn, (men hvis disse udelukkende var piger, blev de - i disse rå og barbariske tider!!! - næppe omtalt). Altså: Enten er Hantzsch's enke en datter af Matras, eller Maria efterlod sig en datter, der i Sverige blev gift med bankbogholderen Zacharias Pettersson og var opkaldt efter sin mormor: Salome. Matras døde i Fredericia, hvortil han flyttede efter 1680, i 1689 i en alder af 91 år. Han tilhørte antagelig den reformerte kirke eller var måske Huguenot, som var den gruppe, man først og fremmest ønskede at lokke til den i 1664 nylig genoprettede stabelstad.

Noter: Nordisk tidsskrift for bok- og biblioteksväsen 76 (1987) 73ff. - Per-Erik Lindahl: Att hylla boktryckare under 1600-tallet. - Bibliognosi, Carlskrona 1990, 7-28, 33-43. - Danmarks gamle Ordsprog. V. udgivet af Iver Kjer. Reitzel 1981.

Max Ebert (S 35).

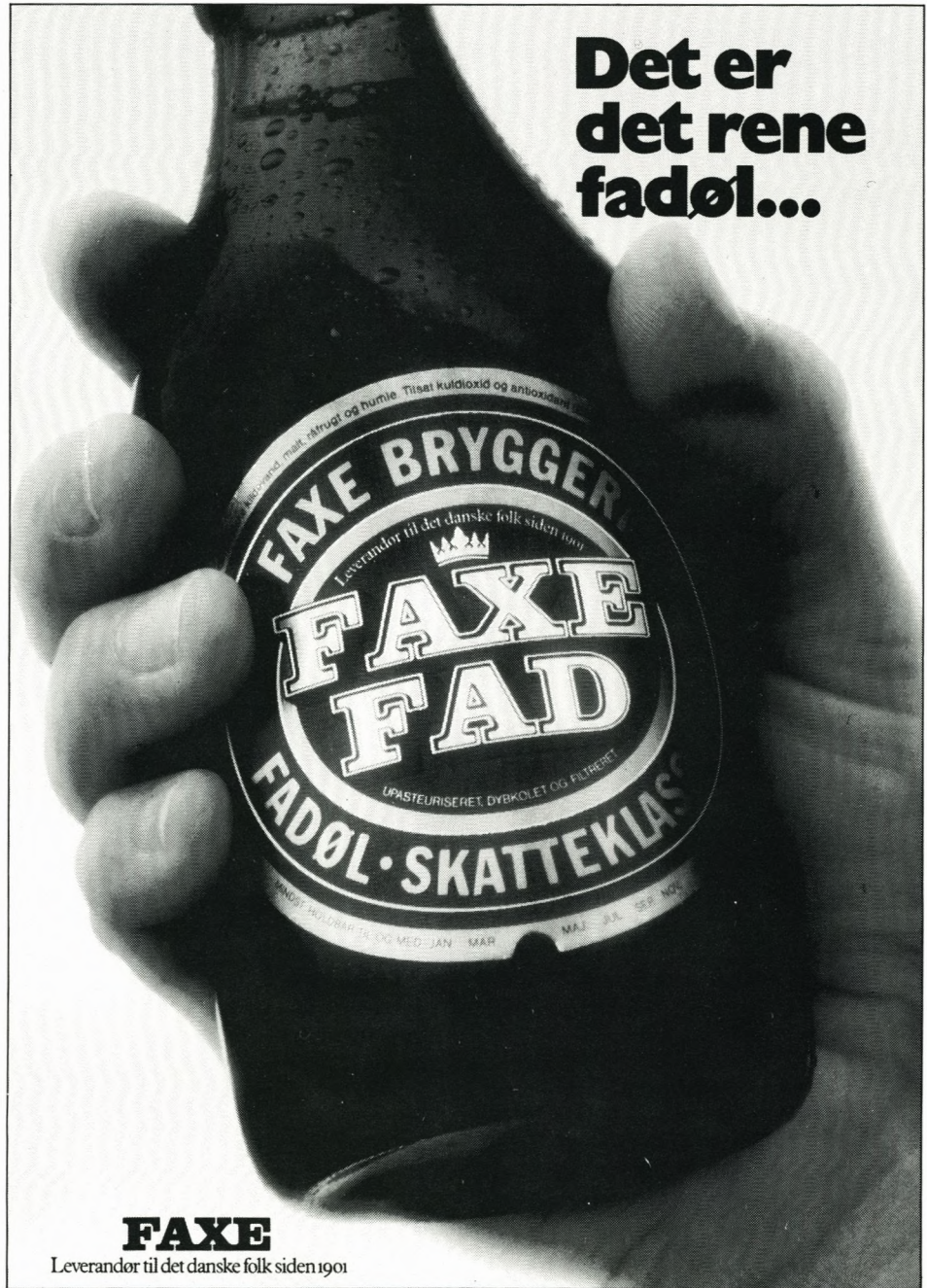
32

Æhren-Reime
der
Ved forntlich Guldtyger Quis-Geur
Derz Königl. Mayt: in Schweden woltschaffter Buch-
drucker alhier in Stockholm /
Der Ehren-Diile und Wollgeburte

**NICOLAUS
WANKIJF**
Als Bräutigam
Sich mit
Der viel Ehr- und Ehrentreichen Heirath
MARIA MATRAS,
Etel. Georg Hantschens / Königl. Schwedisch Buchdruckers
hinterlassenen Wittwen /
Als Braut.
In Jacobs 21. Julij 1668. tag.

Am 20.9. 1668
ausg. durch den
Christoph. Hering C. S. G.
Gedruckt im Jahr 1669.

**Det er
det rene
fadøl...**

FAXE

Leverandør til det danske folk siden 1901

Redaktionelt

Igennem de sidste 25 år har signaturen AKR været ofte forekommende i soranerbladets spalter, ikke under store artikler, men for det meste under mindre meddelelser, og en del har været usignerede f.eks. rubrikken *Soranske dødsfald*, hvor AKR i størstedelen af min redaktørtid leverede alt materialet, indtil han for nogle år siden meddelte, at han ikke kunne overkomme det mere, så jeg måtte selv tage fat, hjulpet af nogle korrespondenter, men det var ikke godt nok, for AKR sendte med uregelmæssige mellemrum supplerende oplysninger om afdøde, som vi ikke havde fået med, og karakteristisk for AKR var det, at han aldrig udtrykte sin ærgrelse over, at vi ikke kunne gøre det så godt, som han kunne!

Det var ikke alene oplysninger om dødsfald, der kom i denne lange periode, men også gode råd af redaktionel art, kritiske bemærkninger, forslag og ideer, som red. vil savne frem i tiden.

I sin sidste levetid arbejdede AKR på en indholdsoversigt over Soranerbladets årgange 1951-75, men den nåede han ikke at få færdig.

Tidligere havde han udarbejdet en oversigt over indholdet af årgangene 1926-50, som er meget nyttig, hvis man søger oplysninger om soranske specialemer.

Ganske vist kommer et sådant arbejde kun forholdsvis få til gavn, og det er et stort arbejde, men AKR følte, at her var der et arbejde, der skulle gøres, og han gjorde det. Soranerbladet vil savne en af sine mest trofaste læsere og medarbejdere.

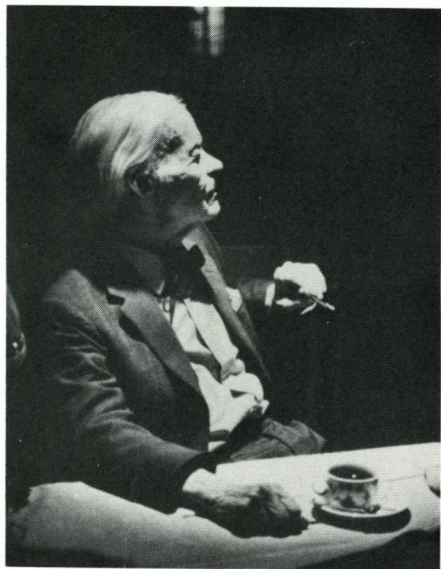
Red.

Februar frokosten

på Restaurant Prag, hjørnet af Amagerbrogade og Prags Boulevard første torsdag i måneden kl. 12-14.

Taler: Direktør i Grænseforeningen *Niels Henriksen (R 53)* om denne forenings virke i fremtiden. Juniormedlemmer får halvdelen af madens pris refunderet.

P.S.

HENRY KROG-MEYER

1893 – 1/1 1991

Den sidste af de fem Krog-Meyer brødre, der gik på Sorø før og under 1. verdenskrig, civilingeniør Henry Krog-Meyer, afgik ved døden nytårsdag på sin bopæl i London, 98 år gammel.

Min farbroder kom på Sorø så langt tilbage som i 1906 og udgik som student i 1911 - altså under rektor Hoff. Han uddannede sig derefter som civilingeniør og bosatte sig efter 1. verdenskrig i London, hvor han fik ansættelse i forskellige ingeniørfirmaer senest hos sin soranerkammerat, Sir Ove Arup, der drev et stort firma i den engelske hovedstad og som først døde for knap 3 år siden også i en meget høj alder.

Straks da anden verdenskrig udbrød, meldte min onkel sig til Royal Marine som frivillig og var bl.a. med til at konstruere de kunstige havne, der blev benyttet ved invasionen i Normandiet i 1944.

Trods de mere end 70 års bosættelse i det fremmede bevarede han sit danske modersmål til fuldkommenhed, og indtil for ganske få år siden besøgte han hver sommer familie og venner i Danmark.

Onkel Henry forblev åndsfrisk til det sidste, og så sent som 9 dage før jul besøgte jeg ham i den store by, hvor han trods gangbesvær var optimistisk, og han sov da også ganske stille ind på det nye års første dag.

Ære være min farbroders minde.

Henning Krog-Meyer (R45).

Gammelsoraner cricketkampen den 23. september 1990

Nærværende tidsskrifts yderst velmenende redaktør Svend Ranvig bad kort efter kampen om et referat og satte mig - uafvidende - i et forfærdeligt dilemma. Thi det ville være umuligt sobert at tilgodese redaktørens ønske uden at omtale min egen overdådige indsats. Fristelsen til at bede en anden beskrive forløbet var nærliggende, men jeg forkastede denne mulighed med en gysen ved erindringen om en fodboldkamp i 1947:

Skoleholdet spillede mod Stenhuus kostskole, som vi dengang betragtede som noget, katten havde slæbt med ind. Efter første halvleg førte Stenhuus sensationelt med 1-0. I anden halvleg kanonerede vor holdkaptajn N. J. Thastum seks mål ind. Som kaptajn var han referent til skolebladet »SIC«, og da han desuden forenede beskedenhed med den naturlige trang til at blive glorificeret, bad han mig referere kampen. Det afviste jeg venligt, men bestemt med henvisning til, at hans seks mål blev scoret efter mine yderst fint følte pasninger. Sammen løste vi problemet ved at bede højre innerwing Jais referere, idet vi forsigtigt antydede vore egne betænkeligheder. Jais, en sand pennens mester, gav sit begejstrede tilsagn, og vi ventede spændt på næste nummer af »SIC«. Det kom. Referatet gengav kampen i mageløst episk-lyriske vendinger og var opbygget omkring kampens centrumsfigur - Jais!

Tilbage til nutiden.

Vi gamle stillede med et stærkt hold. Vi

mødtes med sportslærer Ove Ancher og skoleholdet til morgenmad i hovedbygningens spisesal. Her lagde vi gamle strategier & taktik, udpegede under begejstring holdets kaptajn og begav os til omklædning i den nye sportshal.

Skoleholdet var forstærket med to dimittenter fra sommeren, Claus Kristensen og Jesper Koch samt et par unge spillere fra Slagelse. Efter lodtrækningen gik de gamle traditionen tro til gærdet ledsaget af kaptajnens formaning om at holde gærdet og lave flest mulige points. Dette budskab viste sig at være alt for indviklet for Kim Schaumann, der efter 3 minutter lod sig ledsage fra gærdet af en enkelt and. Pointsene blev scoret af Jørgen Eliassen (25), Michael Nissen (22), Axel Henriques (14), Christoffer Flensborg (39) og Hans Henrik Nissen (14). Skolens bedste kaster blev Martin Rasmussen med 6 gærder for 18 points.

Efter middagen på skolen skulle skolens hold søge at score eet point mere end de gamle. Det begyndte godt. Mod hurtige bowlere som Flensborg, Eliassen, Schaumann og de frygtede Nissen brødre kunne skolen holde gærdet og også score en del points. Derimod var de ikke fortrolige med slow spin bowling, som kostede dem 5 gærder for 3 points.

Skolen var ude for 71 points. Troels Bergmann topscorer med 23.

Den efterfølgende tævekamp gav til resultat, at skolen fik 28 for tabet af 10 gærder, de gamle 46 for tabet af eet.

Op således sluttede den otteoghalvfemsindstyvende gammelsoranercricketkamp med det ikke overraskende resultat, at de gamle vandt.

Ved syttentiden samledes de to hold, renskede, nykæmmede og lidt trætte - skoleholdet atter i år noget slukørede, for hvem vil ikke gerne vinde over de gamle - til et hyggeligt aftensmåltid med rektor Erling Kristensen som vært. Kim Schaumann overrakte de gamles bat til skoleholdets træner Ove Ancher for dennes indsats med cricketoplæring af eleverne. Ove takkede og sukkede over manglende

stadighed og stædighed hos en del af spillerne.

De gamles kaptajn overrakte på Soransk Samfunds vegne et bat til Simon Borre for talentfuldt gærdespil og god spilforståelse. Skolen og rektor takkedes for den varme gæstfrihed, der altid får os gamle til at se frem til denne begivenhed, som det ganske særlige, den er. Soransk cricket fik et leve, og det gjorde skolen også. Og kort efter gik hver til sit. Dog, forinden modtog Martin Rasmussen en ubrugt cricketbold af ældre dato, skænket af Flemming Lerche. Motiveringen var klar: 6 gærder for 18 points - og det mod de gamle!

I 1991 har soransk og dermed dansk cricket 125 års jubilæum, i 1993 kan gammelsoranercricket fejre 100 års jubilæum!

Flemming Balstrup
kaptajn for de gamle
og slow spin bowler.

Nytårsfrokost 3. januar 1991

Årets første frokost samlede som i tidligere år blot få deltagere, nemlig syv: Æresmedlem og nestor *Dan Fink '27*; *Jørgen Tholl '33*; *Paul Rantzau '37*; *Hans Birger Mitens '41*; *Hans Thomas Eriksen '58*; *Poul Andersen '60* og minima *Ann Sørensens '88*.

Bænkede ved et lille bord oppe i restauranten var vi, som *Dan* så træffende udtrykte det, »selvtilstrækkelige« ved at danne en sluttet samtalegruppe. Vi kom langt omkring, fra astronomi og botanik til saltkoncentrationen i badevand såvel til øjne som til svømmebassiner (civilingeniør *Poul Andersen*). Særlig grundigt blev belyst orgelbyggeri og relationen til cembaloet med og uden pedal (civilingeniør, organist og kirkeværge *Hans Thomas Eriksen*). Snakken gik frit og gnistrende - med god kontakt alle deltagere imellem - ikke mindst fordi vi ikke var så mange!

Vi var endnu færre til Nachspiel, fire: *Super-Ann*, *Mitens*, *Tholl* og referenten.

Snakken drejede sig (for en gangs skyld) om Sorø: *Snyderne* og alt dets væsen i fortid (*Sallings* »Fra Tugtens Tid« er en eksempelsamling uden lige), nutid (*Ann* er en udtømmelig kilde!) og fremtid (luce nova!). *Tholl* førte os vidt omkring i de soranske memorabilier med udgangspunkt i Molbechs Hus hos *Hubert*, herligt! *Ann* lyttede med udslagte øren! - Det blev grumme silde!

Rantzau.

Soranske dødsfald

AAGE KANN RASMUSSEN (S 22)

16. marts 1904 – 8 januar 1991

KNUD NYHOLM JENSEN (1917)

10. februar 1902 – 6. januar 1991

KARIN BOHN NIELSEN (S 84)

7. oktober 1965 – 12. december 1990

HENRY KROG-MEYER (S 11)

31. oktober 1893 – 1. januar 1991

Hjertelig tak for venlig deltagelse ved *Karin Bohn Nielsens* bisættelse til klassekammerater i Sorø Akademis 3y årgang 1984.

Johannes, Gabrielle
og *Annemarie Bohn Nielsen* (S 82).

Runde fødselsdage i februar 1991

1. Tegner Erling Nederstrand (f. 11, S 49), Stevnsvej 34, Valløstrand pr. 4600 Køge.
2. Civ.ing. Birger Seistrup (f. 31, S 49), c/o Unibank, Hovedgaden 20, 2970 Hørsholm.
3. Billedhugger Niels Gulløv (f. 41, R 57), ska. Cort Adelersgade 7, 1053 Kbh. K.
4. Cand.pharm. Henry A. Willert (f. 11, S 30), Torsvej 10, 4600 Køge.
5. Programred. Piet van Deurs (f. 31, '45), Gl. Skovvej 1, 3060 Espergærde.
5. O.læge Niels Thommesen (f. 41, S 59), Tuelsøvej 59, 4180 Sorø.
8. Lærer Jørgen Bacher Simonsen (f. 41, R 58), Sellerup Strandvej, 7080 Børkop.

9. Dommer Jørgen Olsen (f. 21, S 39), Bredgade 25, 7400 Herning.
10. Kredslæge Henning Bisgaard-Frantzen (f. 11, S 29), Blegdammen 28, 4600 Køge.
10. Dommer Ole Due (f. 31, S 49), Mørdrupvej 116, 3060 Espergærde.
12. Retsass. Knud Berlin (f. 06, S 24), Skovlundgårdsvej 57, bolig 3, 8260 Viby J.
12. Læge Bertel Møller (f. 31, S 49), Tretommervej 16, 8240 Risskov.
12. Ejd.handler Jørgen V. Riis (f. 31, S 50), Syvens Allé 1, 2300 Kbh. S.
12. Dir. Henrik Ulf-Hansen (f. 41, M 56), ska. Gl. Strandvej 208, 3050 Humlebæk.
14. Hans Wisborg (f. 41, R 57), Skovsvinget 5A, 2800 Lyngby.
16. Civ.ing. Poul Kristensen (f. 41, S 60), Ingeborgsvej 45A, 2900 Hellerup.
17. Poul Henrik Jørgensen (f. 11, R 28), Klintevej 29, 4500 Nykøbing.
18. Godsejer Johan de Neergaard (f. 21, '37), Førsløvvej 54, 4250 Fuglebjerg.
19. Steen Andersen (f. 41, R 58), Strandvejen 184C, 3070 Snekkersten.
20. Cand. psych. Peter Bruhn (f. 41, S 59), Rævehøjvej 31, 2800 Lyngby.
21. Insp. John Kjær Sørensen (f. 31, R 49), Søllerød Park 10/25, 2840 Holte.
21. Jan Halfdan Madsen (f. 41, R 60), Skovbakken 19, 3520 Farum.
22. Arkitekt Jon Skakke (f. 31, '46), Helleruplund Allé 25, 2900 Hellerup.
25. Dir. Palle Schjødtz Hansen (f. 41, S 59), Bomholtvej 10, Laven pr. 8680 Ry.
26. Hrs. Jørn Scharling (f. 16, S 34), Ørstedsgade 15, 5900 Rudkøbing.
27. Ing. Ole Mørch (f. 41, R 58), Engstrupvej 24, Karlstrup pr. 2680 Solrød Strand.
28. Dir Kay Wiibroeg Segel (f. 06, S 23), Heimdalsvej 62, 6000 Kolding.

»ska«: Sidste kendte adresse; evt. oplysninger til Per Salling, tlf. 42 99 78 58.

MEDLEMSKONTINGENTET

er af generalforsamlingen fastsat til kr. 125,- i 1991. For medlemmer fra og med årgang 1984 samt for medlemmer, der er fyldt 67 år, dog kun kr. 75,-.

Soransk Samfunds kasserer:

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30
1302 København K.
Telefon 33 13 86 66
Postgiro 4 00 17 10

Kontingent m.v.

SOR-data
Soransk Samfund
Dr. Tværgade 30
1302 København K.
Kontingent:
giro 3 27 13 07

OBS – Årgang 90 er kontingentfri.

Adresseændring skal i Skandinavi-
en ske til det lokale postkontor
(udenfor Skandinavien direkte til
kassereren).

OBS – BETALING

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Finland, Sverige og i Island fremsendes fortrykte girokort. Udlandssoranere bedes **indbetale kontingent i check, trukket på en dansk bank**, da Samfundet ellers må betale **40,00 kr.** for at veksle en udenlandsk check. Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde u/ yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til opkrævning.

Henvendelse vedrørende SORANSK SAMFUND

stiles til:
Formanden, borgmester Ib Juul
Herlev Rådhus, Bygaden 90
2730 Herlev
Telefon 42 94 06 33

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
53 63 08 57 (bedst 18-19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.
Tlf. 33 13 86 66 – Fax. 33 93 86 66

Sorø Bogtrykkeri APS

Alleen 9, 4180 Sorø
Tlf. 53 63 05 75 – Fax. 53 63 51 75

ISSN 0903-1340

Adresseændringer og re-
klamationer rettes i Skan-
dinavien til det lokale
postkontor.

02079

1070

00

H H BACHE

PARSBERGVEJ 50
2830 VIRUM

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK

Hovedvej 4

53 43 41 22

4400 KALUNDBORG

Slagelsevej 162

53 51 11 66

4500 NYKØBING Sj.

Autogården

53 41 11 22

– *Stedet vi mødes*

HOTEL POSTGÅRDEN

Leslie Christensen

Telf. 53 63 22 22

Sorø Akademi
Skovdistrikt

Telf. 53 63 01 25

**ADVOKAT
CENTRET**

**AHLGADE 49
4300 HOLBÆK**

Steen Harrsen
Møderet for Højesteret

Michael Abel
Møderet for Landsret

Jens Klokhøj
Møderet for Landsret

Finn Jørgensen
Møderet for Landsret

Palle Andersen
Møderet for Højesteret

Telefon 53 43 44 45 · Fax 53 43 01 12 · Giro 3 03 81 81